

Επιμελητήριο Ηλείας

Ilia Chamber

www.heliachamber.gr

[email:ilich-gr@otenet.gr](mailto:ilich-gr@otenet.gr)

PRONACUL

Προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού σε προστατευόμενες περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας.

Σκοπός του έργου Pronacul είναι η ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού σε προστατευόμενες περιοχές μέσω της προώθησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, στο πλαίσιο του Προγράμματος Interreg ADRION 2014-2020.

Μεταξύ άλλων, στις προτεραιότητες του Προγράμματος ADRION είναι η προώθηση της βιώσιμης αξιοποίησης και διατήρησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ως μέσο ανάπτυξης στην περιοχή της Αδριατικής-Ιονίου. Το έργο PRONACUL δίνει έμφαση στην ιδέα για την προώθηση και τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην υποστήριξη της ανάπτυξης διακρατικών στρατηγικών για την από κοινού προώθηση της περιοχής της Αδριατικής με σκοπό να αποτελέσει έναν νέο και ελκυστικό τουριστικό προορισμό.

Στις περιοχές των εταίρων του έργου υπάρχουν αξιοθέατα πολιτιστικής κληρονομιάς, τα οποία προστατεύονται από την UNESCO ή το Δίκτυο Natura 2000 ή πρόκειται να αποτελέσουν προστατευόμενα αξιοθέατα στις πιλοτικές περιοχές του PRONACUL. Ο βασικός γενικός στόχος του έργου PRONACUL είναι να δώσει νέες ευκαιρίες γνώσης και να καταστήσει τους φορείς που σχετίζονται με τους τομείς της διαχείρισης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ικανούς να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού στην περιοχή τους, αλλά και ευρύτερα στην Αδριατική.

Μέσω των δράσεων του έργου PRONACUL θα πραγματοποιηθούν σημαντικές αλλαγές στην ανάπτυξη των νέων τουριστικών προϊόντων με σκοπό η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά να αποτελέσει ένα νέο προϊόν.

Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της ανάπτυξης, της εφαρμογής και της προώθησης μιας κοινής μεθοδολογίας για τη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιοχή της Αδριατικής που θα έχει ως βάση μια συλλογική προσέγγιση από τους εμπλεκόμενους φορείς. Η κοινή μεθοδολογία θα δοκιμαστεί και θα εφαρμοστεί αργότερα σε 15 πιλοτικές περιοχές. Η δραστηριότητα αυτή θα υποστηρίζεται από τη λειτουργία μιας κοινής πλατφόρμας (Virtual Chamber) η οποία θα αναπτυχθεί για την προώθηση της μεθοδολογίας και την εφαρμογή της και σε άλλες περιοχές της Αδριατικής.

Τίτλος Έργου : «Promotion of natural and cultural heritage to develop sustainable tourism in protected areas» , με ακρωνύμιο PRONACUL και κωδικό 842 , του προγράμματος INTERREG V-B Adriatic-Ionian ADRION Programme 2014-2020 .

Προϋπολογισμός Έργου: 1.770.348,98 €

Επικεφαλής Εταίρος: Οργανισμός Περιφερειακής Ανάπτυξης Zasavje, Σλοβενία.

Συμμετέχοντες Εταίροι:

- LAG EASTERN VENICE VeGAL, Ιταλία.
- Rijeka Tourist Board, Κροατία.
- ILIA CHAMBER ΕΛΛΑΔΑ, Ελλάδα.
- Region of Ionian Islands, Ελλάδα.
- Entrepreneurship and Business Association LiNK, Βοσνία- Ερζεγοβίνη.
- University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Σερβία.
- Public Institution "Agency for Development of Small and Medium Enterprises of City of Trebinje, Βοσνία-Ερζεγοβίνη.
- Zagreb County Tourist Board, Κροατία.
- Municipality of Raška, Σερβία.
- Metropolitan City of Bologna, Ιταλία.
- Centre for the promotion of entrepreneurship Piran Ltd, Σλοβενία.

Συνεργαζόμενοι φορείς:

- Cultural center Zagorje ob Savi, Σλοβενία.
- Public Institution, Nature Park Šumberak - Samoborsko gorje, Κροατία.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης. Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg ADRION.

Η Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας

Η Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 179.429 κατοίκους. Αποτελείται από τις επαρχίες Ηλείας και Ολυμπίας, με σημαντικότερες πόλεις τον Πύργο (πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας), την Αμαλιάδα, την Ολυμπία, τη Ζαχάρω, την Κρέστενα και τον Βαρθολομιό. Η Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας διαθέτει πολλούς και ποικίλους τουριστικούς πόρους, με τα ιστορικά μνημεία και τις πεντακάθαρές ακτές να συνδυάζονται με γραφικά τοπία και αξιοθέατα κι όλα μαζί να σμίγουν στο Ιόνιο Πέλαγος, δημιουργώντας εικόνες σπάνιας ομορφιάς.

Στην Ηλεία συνυπάρχουν σε ένα μοναδικό συνδυασμό ο μύθος, η ιστορία, τα θρησκευτικά μνημεία και τα μνημεία της φύσης, η ύπαιθρος με την υπέροχη αγροτική ομορφιά, το φυσικό περιβάλλον κι οι απέραντες παραλίες.

Στην Ηλεία συνδυάζονται διάφορα είδη τουρισμού όπως ο Αρχαιολογικός τουρισμός, ο Θρησκευτικός Τουρισμός, ο Οικοτουρισμός, ο Αγροτουρισμός, ο Θαλάσσιος Τουρισμός, ο Ιαματικός τουρισμός υγείας και ευεξίας, ο Οινοτουρισμός, ο Γαστρονομικός τουρισμός, ο Συνεδριακός τουρισμός, ο Κινηγητικός- Αλιευτικός τουρισμός, ο Πολιτιστικός τουρισμός κ.α..

Στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας βρίσκονται 8 περιοχές οι οποίες ανήκουν στο Δίκτυο NATURA 2000.

Πολλά σημεία των περιοχών αυτών αποτελούν βάση για την προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού στην περιοχή.

Αρχαία Ολυμπία: Η Αρχαία Ολυμπία είναι ένας τόπος με ιδιαίτερη ιστορική και ιδεολογική βαρύτητα. Στην αρχαία εποχή ήταν ο ιερός τόπος διεξαγωγής των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων. Στην καταπράσινη κοιλάδα που σχηματίζεται από τον ποταμό Αλφειό και τον παραπόταμο Κλαδέο βρισκόταν το Ιερό της αρχαίας Ολυμπίας, ένα από τα σημαντικότερα Ιερά του αρχαίου κόσμου. Το Ιερό της αρχαίας Ολυμπίας συνδέεται με πολλούς και διαφορετικούς μύθους όσον αφορά τις θεότητες που λατρεύονταν εκεί και τους ήρωες που ίδρυσαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Εκεί, ο επισκέπτης συναντά:

- Τον μεγαλόπρεπη ναό του Δία, από τα πιο σπουδαία μνημεία του χώρου, καθώς θεωρείται ο μεγαλύτερος ναός της Πελοποννήσου και μάλιστα εδώ φυλασσόταν το υπέρλαμπρο χρυσελεφάντινο άγαλμα του Διός, ύψους 13 μέτρων, δημιουργία του γλύπτη Φειδία τη δεκαετία του 430 π.Χ.. Το άγαλμα αυτό θεωρούνταν ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου.

·Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας, ένα από τα σημαντικότερα και πλουσιότερα της Ελλάδας όπου

συγκεντρώνει τα ευρήματα που έφεραν στο φως οι ανασκαφές στον αρχαιολογικό χώρο της Ολυμπίας. Περιλαμβάνει συλλογή χάλκινων αντικειμένων, που είναι η μεγαλύτερη στον κόσμο, καθώς επίσης και συλλογές γλυπτών, κεραμικών και διαφόρων αντικειμένων από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Από τα σημαντικότερα εκθέματα είναι ο περίφημος Ερμής του Πραξιτέλους, η Νίκη του Παιωνίου, το κράνος του Μιλτιάδη και το σύμπλεγμα του Δία με τον Γανυμήδη.

- Το αρχαίο στάδιο της Ολυμπίας: ο χώρος όπου τελούσαν οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες αλλά και τα Ηραία, αγώνες γυναικών προς τιμήν της Ήρας. Στο αρχαίο στάδιο πραγματοποιούνταν κάθε τέσσερα χρόνια οι Ολυμπιακοί αγώνες και έπαιρναν μέρος (κατά τους κλασσικούς χρόνους) άνδρες, μόνο Έλληνες – Ελεύθεροι Πολίτες. Πριν την έναρξη των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, στο βωμό του ναού της Ήρας στην Ολυμπία, τελείται η αφή της φλόγας. Η πρωθιέρεια κρατά την αναμμένη δάδα και την παραδίδει στον πρώτο δρομέα, για να την μεταφέρει, με τους υπόλοιπους δρομείς, σε όλη την υφήλιο, μεταδίδοντας τα Ολυμπιακά Ιδεώδη και τις αρχές του Ολυμπισμού.

Λιμάνι Κατάκολου: Το Κατάκολο είναι μια παραλιακή κωμόπολη στη δυτική Ηλεία, στην περιοχή της αρχαίας Φείας. Το γραφικό λιμάνι του Κατάκολου είναι το κύριο λιμάνι του Πύργου και αποτελεί ένα μικρό αλλά κλασικό τουριστικό τοπίο. Ενδιαφέρουσα επίσκεψη αποτελεί το Δημοτικό Μουσείο της Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας, με 150 περίπου ομοιώματα μηχανισμών και εφευρέσεων του αρχαιοελληνικού τεχνολογικού κόσμου από το 2000 π.Χ. έως το 100 μ.Χ. Μικροί λόφοι με δάση περιβάλλουν το Κατάκολο, ενώ το λιμάνι αποτελεί στάση για τις κρουαζιέρες του Ιονίου και της Μεσογείου, προσφέροντας την ευκαιρία στους επιβάτες να επισκεφθούν το χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας. Γραφικό με έντονο το παραδοσιακό χρώμα, συνδυάζει βουνό και θάλασσα. Στην είσοδο του λιμανιού δεσπόζουν οι παλιές σταφιδαποθήκες που αναπαλαιωμένες τώρα έχουν μετατραπεί σε καφετέριες και ταβέρνες δίνοντας ένα ιδιαίτερο χρώμα.

Φολή: Το περίφημο δρυοδάσος της Φολής αποτελεί σημείο αναφοράς για τον δασικό πλούτο της ορεινής Ηλείας και γενικότερα της Ελλάδας. Το αυτοφυές αυτό δάσος με τις θεόρατες πλατύφυλλες βελανιδιές του, είναι μοναδικό όχι μόνο σε ομορφιά αλλά και ιδιαιτερότητα σε όλη την Ευρώπη. Το δάσος αυτό βρίσκεται στο Οροπέδιο της Φολής, στους νότιους πρόποδες της Οροσειράς του Ερυμάνθου και απέχει μόλις 25 χιλιόμετρα από την κοιτίδα του Ολυμπισμού, την Αρχαία Ολυμπία. Εκτείνεται μέσα στις συλλεκτήριες λεκάνες των ποταμών Ερύμανθου ανατολικά, που αποτελεί και το φυσικό όριο μεταξύ Ηλείας και Αρκαδίας και του Ομηρικού ποταμού Σελλήεντα ή Ηλειακού Λάδωνα νοτιοδυτικά. Η έκταση που καλύπτει ανέρχεται στα 25.000 στρέμματα

Αρχαία Ήλιδα: Η Αρχαία Ήλις, πρωτεύουσα του κράτους των Ηλείων, ήταν μόνιμη διοργανώτρια πόλη των αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων για περισσότερο από χίλια χρόνια. Τα ερείπια της αρχαίας πόλης βρίσκονται αρκετά κοντά στην πόλη της Αμαλιάδας, ανάμεσα στον κάμπο και την ορεινή περιοχή. Τα ευρήματα μαρτυρούν την ακμή που γνώρισε η πόλη, αποδεικνύοντας ότι υπήρξε σημαντική και οργανωμένη. Σήμερα ο επισκέπτης θα δει ότι έχει απομείνει και ανασκαφεί από την αρχαία αγορά, το θέατρο, τον οικισμό, την ακρόπολη, τα νεκροταφεία. Το κυριότερο και σε καλύτερη κατάσταση μνημείο είναι το αρχαίο θέατρο, στο βόρειο άκρο της αγοράς, με χαρακτηριστικό χωματίνο κούλο και καλά διατηρημένο σκηνικό κτίσμα. Σε ελάχιστη απόσταση από τον ναό, υπάρχει και το άριστα οργανωμένο Μουσείο της Αρχαίας Ήλιδας, όπου φιλοξενούνται τα ευρήματα των ανασκαφών.

Λίμνη και παραλία Καϊάφα: Στα δυτικά του νομού Ηλείας, 27 χλμ. από την πρωτεύουσά του, τον Πύργο, βρίσκεται η περιοχή που είναι γνωστή ως Καϊάφας και περιλαμβάνει μία μεγάλη παραλία από την πλευρά του Ιονίου πελάγους, ένα παραθαλάσσιο πευκόδασος και την ομώνυμη λίμνη, η οποία αποτελεί το κέντρο του ιαματικού τουρισμού στην περιοχή. Ο Καϊάφας, με τη λίμνη του και το μοναδικό φυσικό τοπίο που τον περιβάλλει, βρίσκεται στα όρια του Δήμου Ζαχάρως και περιλαμβάνει την τεράστια, αμμώδη ακτή που διατρέχει όλη την ακτογραμμή του Κυπαρισσιακού κόλπου (NATURA 2000), το εντυπωσιακό πευκόδασος της Στροφυλιάς, τον κάμπο Ξηροχωρίου – Ζαχάρως και την οροσειρά του μυθικού όρους Λάπιθα, στους δυτικούς πρόποδες του οποίου βρίσκεται η πηγή των Ανιγρίδων νυμφών, ενώ στους ανατολικούς η πηγή του Γερανίου αύλακα.

Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου Στροφυλιάς – Λίμνη Κοτυχίου: Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου Στροφυλιάς απλώνεται στην παραλιακή ζώνη της Βορειοδυτικής Πελοποννήσου. Η λίμνη Κοτυχίου είναι έκτασης 7500 στρεμμάτων και η είναι η μεγαλύτερη λιμνοθάλασσα της Πελοποννήσου και σταθμός μεταναστευτικών πουλιών. Οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να συναντήσουν σπάνια είδη πτηνών όπως ερωδιούς, αργυροπελεκάνους, γελαδαρίδες και έναν στικταετό. Προχωρώντας ακόμη πιο βόρεια στο δάσος της Στροφυλιάς, απλώνεται ένα από τα μεγαλύτερα δάση κουκουναριάς ολόκληρης της Μεσογείου με έκταση 22.000 στρεμμάτων. Τα δέντρα του δάσους, κουκουναριές, πεύκη και βελανιδιές έχουν ηλικία μέχρι και 120 έτη. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι στην παραλία της Στροφυλιάς φτιάχνουν τις φωλιές τους και γεννούν οι θαλάσσιες χελώνες caretta – caretta. Σε αντίθετη πορεία και σε απόσταση μικρότερης των 35 λεπτών οδικώς, φτάνουμε σε άλλη μια μοναδική λιμνοθάλασσα θεσμοθετημένης περιβαλλοντικής προστασίας Natura.

Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα: Ο εντυπωσιακός ναός του Ικτίνου βρίσκεται καλυμμένος με ένα στέγαστρο που τοποθετήθηκε για να προστατευτεί από τα καιρικά φαινόμενα κι αποτελεί το πρώτο ελληνικό μνημείο που αναγνώρισε η UNESCO ως παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά (το 1986 εντάχθηκε στη σχετική λίστα). Είναι, επίσης, ο ναός με το αρχαιότερο κορινθιακό κιονόκρανο του κόσμου. Κτίστηκε στα μέσα του 5ου αιώνα π.Χ. κι αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους και επιβλητικότερους ναούς της αρχαιότητας.

Κάστρο Χλεμούτσι: Χτισμένο στην κορυφή ενός λόφου, κοντά στα Λουτρά Κυλλήνης, ένα από τα επιβλητικότερα κάστρα της Πελοποννήσου αγναντεύει από ψηλά τις πεδιάδες της Ηλείας. Κτισμένο το 1220-1223 από τον Γοδεφρείδο Α΄ Βιλλεαρδουίνο, το κάστρο άλλαξε πολλά χέρια (έγινε βυζαντινό, οθωμανικό, ενετικό και ξανά οθωμανικό). Σήμερα, το κάστρο που θεωρείται υπόδειγμα φρουριακής αρχιτεκτονικής, σώζεται σε αρκετά καλή κατάσταση: στο εσωτερικό του επιβιώνουν δεξαμενές, τζάκια, αποθηκευτικές αίθουσες και άλλα.

Διαδρομές στην Ηλεία

Ολυμπία-Λάλας-Φολόη: Η Φολόη απέχει περί τα 20 χιλιόμετρα από την Αρχαία Ολυμπία. Η διαδρομή ακολουθεί την επαρχιακή οδό Ολυμπίας-Λάλα και εν συνεχεία την επαρχιακή οδό Πλάτανου Λάμπειας, περνώντας μέσα από βουνά και μικρά γραφικά χωριά.

Αρχαία Πίσσα-Αλφειούσα-Παραλία: Η διαδρομή κινείται σχεδόν σε όλο το μήκος της παράλληλα με τον Αλφειό, περνά πάνω από μικρά γεφυράκια και δίνεται η ευκαιρία για πεζοπορία στις όχθες του ποταμού και μικρές στάσεις στα κοντινά χωριά .

Ολυμπία-Λούβρο-Καλλιάνι: Μια πανέμορφη διαδρομή στην περιοχή αλλά αρκετά δύσβατη που περνά μέσα από πυκνά δάση και πανέμορφα φαράγγια. Συναντά τον ποταμό Λάδωνα, με τον οποίο κινείται παράλληλα, λίγο πριν φτάσει στο χωριό Καλλιάνι.

Τεχνητή Λίμνη Πννειού-Αρχαία Ήλιδα-Γαστούνη: Η συγκεκριμένη διαδρομή που διασχίζει τις πεδινές εκτάσεις του νομού είναι άκρως ενδιαφέρουσα. Με πιο σημαντικά σημεία ενδιαφέροντος την λίμνη του Πννειού και την Αρχαία Ήλιδα καθώς και την πόλη της Γαστούνης.

Επιμελητήριο Ηλείας

Ilia Chamber

www.heliachamber.gr

[email:ilich-gr@otenet.gr](mailto:ilich-gr@otenet.gr)

"Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης. Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg ADRION".